

شماره: ۷۰۱۲۵۹۰۸
تاریخ: ۹۴/۴/۲۱
پیوست:

دانشگاه آزاد اسلامی

سازمان مرکزی

بخشنامه به رؤیسان واحدهای مرکز استان (دیبران هیأت‌های امنای استان‌ها)، رؤیسان واحدها
و مراکز آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی

موضوع: آئین‌نامه مالکیت فکری دانشگاه آزاد اسلامی

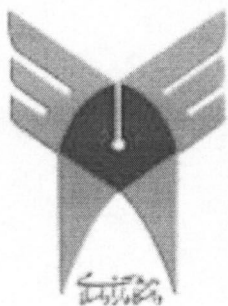
معاونت پژوهش و فناوری

به پیوست آئین‌نامه مالکیت فکری (معنوی) دانشگاه آزاد اسلامی که در سیزدهمین جلسه کمیسیون دائمی هیأت امنای دانشگاه آزاد اسلامی مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۶ تصویب و به تایید رئیس محترم دانشگاه که با توجه به اختیار تفویضی هیأت امنای مرکزی به منزله مصوبه هیأت امناء است، رسیده است، فرستاده می‌شود. لازم است در گام اول واحدهای دانشگاهی با درجه بزرگ، بسیار بزرگ و جامع مطابق با بند ۴-۴ آئین‌نامه، ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ این بخشنامه نسبت به تشکیل کمیته مالکیت فکری اقدام و گزارش عملکرد خود، شامل چگونگی روند تشکیل و مشخصات اعضا را به این معاونت بفرستند تا پس از شکل‌گیری ساختار اجرایی گام‌های بعدی در این زمینه برداشته شود. مسئولیت حسن اجرای این بخشنامه و نظارت بر روند آن بر عهده رؤیسان واحدهای مخاطب بخشنامه است.

با آرزوی توفیق الهی

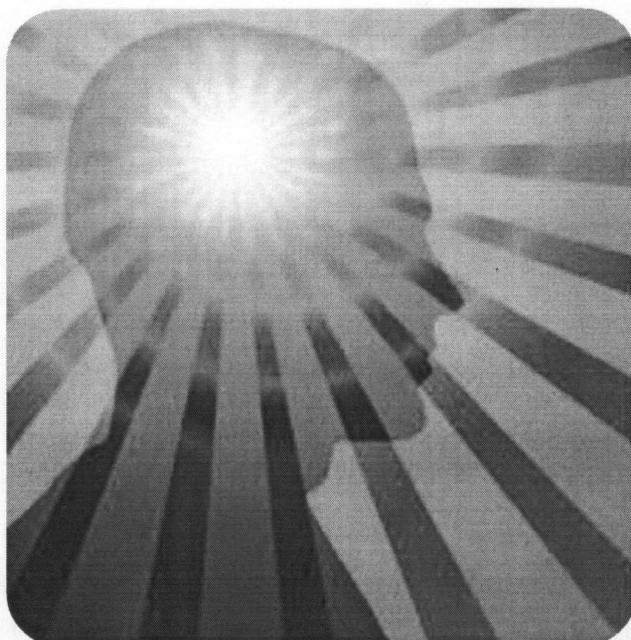
ابراهیم واشقانی فراهانی

معاون پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی

آئین نامه مالکیت فکری (معنوی)

دانشگاه آزاد اسلامی

آئین نامه مالکیت فکری (معنوی) دانشگاه آزاد اسلامی

مقدمه:

هرگاه سخن از دارایی به میان می‌آید ناخودآگاه ذهن انسان به سمت مصادیق عینی مالکیت همچون پول، زمین، کالا و غیره سوق پیدا می‌کند، در حالیکه در دنیای امروز علاوه بر مالکیت دارایی‌های پولی و فیزیکی، نوع دیگری از مالکیت با عنوان مالکیت دارایی‌های فکری مورد توجه قرار گرفته است که به مراتب از دارایی‌های ملموس، پر اهمیت‌تر می‌باشد. در هزاره جدید دارایی‌های فکری، ارزشمندترین دارایی شرکت‌ها محسوب می‌شوند. بطوریکه مالکیت دارایی‌های فکری در حال تبدیل شدن به یک عامل محوری برای شرکت‌های دانش بنیان قلمداد می‌شود. حقوق مالکیت فکری بر مبنای ماهیت مورد حمایت به دو دسته «مالکیت معنوی» و «مالکیت مادی» تقسیم بندی می‌شود.

سرمایه فکری را از لحاظ منابع سازمانی، ثروت آفرینی از راه سرمایه گذاری در دانش، اطلاعات، دارایی فکری و تجربه تعریف می‌کنند. سرمایه فکری منبعی پر ارزش برای سازمان‌ها و کشورها محسوب می‌شود به طوری که امروزه شاهد اقتصادی مبتنی بر اطلاعات و دانش هستیم که اساس و بنیان آن بر محور دارایی‌های نامشهود و سرمایه فکری استوار است. اقتصادی که در ارزش محصولات و دست آوردهای آن، بیش از آن که منابع مالی و فیزیکی موثر باشند، سرمایه‌های فکری تاثیرگذارند. این سرمایه و یا دارایی فکری و به معنای اخص، مالکیت فکری باید از طریق حقوق مالکیت فکری مورد حمایت قرار گیرد.

یکی از کارکردهای مهم موسسات علمی و پژوهشی، تولید علم و فناوری است که به عنوان دارایی فکری علاوه بر ارزش معنوی می‌تواند ارزش مادی نیز داشته باشد و ایجاد درآمد نماید. تبیین ضوابط و مقررات حقوق مالکیت فکری (معنوی) در موسسات علمی و پژوهشی، از جمله مواردی است که در موفقیت تجاری‌سازی نتایج تحقیقات، نقشی الزام‌آور دارد.

تجاری‌سازی و عرضه محصولات دانش بنیان به بازار، نکته بارز و ویژگی دانشگاه‌های نسل سوم است که در آن، این دانشگاه‌ها از طریق توسعه و واگذاری حق مالکیت فکری، در قالب قراردادهای واگذاری حق امتیاز و یا ایجاد شرکت‌های دانش بنیان، به توسعه اقتصاد دانش بنیان ملی کمک کنند.

ماده (۱) تعاریف

۱-۱- دانشگاه: منظور از دانشگاه، دانشگاه آزاد اسلامی است.

۱-۲- مرکز رشد: مرکزی است که شرکت‌های نوپا و تیم‌های کارآفرین متکی بر فناوری را در راستای اجرای موفقیت‌آمیز ایده‌ها و نوآوری‌ها و همچنین رقابت در صحنه تجارت ملی و جهانی حمایت می‌کند. مرکز رشد شرکت‌ها را با فراهم آوردن مجموعه‌ای از خدمات در جهت حرکت به سمت تحقق ایده تا بازار و تولید ثروت کمک می‌کند.

۱-۳- واحدهای فناوری: واحدهای دارای هویت حقوقی مستقل در قالب شرکت‌های دانش بنیان، واحدهای تحقیق و توسعه صنایع و یا مراکز تحقیقاتی وابسته به دانشگاه‌ها هستند که با توجه به اساسنامه در زمینه تحقیقات کاربردی و توسعه‌ای، انتقال فناوری، ارائه خدمات تخصصی و جهت تجاری کردن نتایج تحقیقات فعالیت می‌کنند.

۱-۴- شرکت دانش بنیان: شرکت و موسسه خصوصی یا تعاونی است که به منظور هم افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل: گسترش و کاربرد اختراع و نوع‌آوری) و تجاری‌سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل: طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری‌های برتر و با ارزش افزوده فراوان به ویژه در تولید نرم افزارهای مربوط تشکیل می‌شود.

۱-۵- تجاری‌سازی: فعالیت مرتبط با عرضه محصول یا خدمت جدید مبتنی بر ایده‌ها یا فناوری‌های جدید که شامل فرایندهای مرتبط از جمله ثبت اختراع، ارزش گذاری فناوری، اعطای امتیاز، انتقال و انتشار و کسب سایر فناوری‌های مورد نیاز (مکمل) و پرداخت حق-

آئین نامه مالکیت فکری (معنوی) دانشگاه آزاد اسلامی

امتیازهای مرتبط، جذب سرمایه و منابع (نمونه سازی، طراحی صنعتی فرایند یا محصول جدید، انجام آزمون‌ها و دریافت تاییدیه‌های لازم، تولید آزمایشی، بازاریابی و رفع اشکال) و همچنین خدمات پشتیبانی تخصصی تجاری سازی (شامل: فعالیت‌های مشاوره، مدیریت فناوری، طراحی محصول و فرایند، خدمات استانداردسازی، اندازه سنجی و خدمات آزمایشگاهی) می‌شود.

۶-۱- **دارایی فکری:** به دارایی حاصل از خلاقیت‌های فکری انسان اطلاق می‌شود که به طور عمده در دو زمینه کلی "صنعتی" (نظیر: اختراعات، طرح‌های صنعتی، علائم و نام‌های تجاری) و "ادبی و هنری" (نظیر آثار مکتوب، نرم افزارهای رایانه‌ای، موسیقی، شعر، فیلم و مجسمه سازی) می‌باشند.

۶-۱-۱- انواع دارایی فکری:

دارایی فکری، توسعه یافته از راه‌های زیر می‌باشد:

۶-۱-۱-۱- دارایی فکری ناشی از سرمایه گذاری و یا اختصاص بودجه از سوی دانشگاه

۶-۱-۱-۲- دارایی فکری ناشی از اعطای تسهیلات از سوی دانشگاه با بازپرداخت

۶-۱-۱-۳- دارایی فکری ناشی از اجرای قراردادهای ارتباط با صنعت

۶-۱-۱-۴- دارایی فکری ناشی از پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی

۶-۱-۱-۵- دارایی فکری ناشی حمایت و اختصاص اعتبار خارج از دانشگاه از جمله سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی و حمایتی و یا شرکت‌ها و موسسه‌های خصوصی

۶-۱-۱-۶- دارایی فکری ناشی از تولید اثر ادبی، هنری و نرم‌افزارها

۶-۱-۷- پدیدآورنده / پدیدآورندگان: به فرد یا افراد حقیقی اطلاق می‌شود که یکی از مصادیق دارایی فکری را (در زمان همکاری با دانشگاه و با استفاده از تسهیلات آن) ایجاد کرده باشند.

۶-۱-۸- **کارگزار مالی:** نهاد مالی است که وظیفه ارایه خدمات مالی نوین مورد نیاز، جهت تجاری سازی را در قالب‌هایی مانند سرمایه‌گذاری ریسک پذیر، تسهیلات کم بهره، و ارایه ضمانت‌های مورد نیاز بر عهده دارد.

۶-۱-۹- **حامی:** افراد حقیقی یا حقوقی (اعم از دولتی یا غیر دولتی) هستند که در کنار دانشگاه و پدیدآورنده در ایجاد دارایی فکری (معمولاً از طریق حمایت مالی) سهیم می‌باشند.

۶-۱-۱۰- **واگذاری امتیاز بهره‌برداری از دارایی فکری:** قراردادی است بین مالک دارایی فکری و متقاضی بهره‌برداری از آن دارایی که به موجب آن قرارداد، متقاضی در قبال پرداخت مبلغی (به صورت درصدی از درآمد خالص حاصل از فروش محصول "Royalty" و یا مبلغی ثابت)، مجوز بهره‌برداری از دارایی فکری را به دست می‌آورد.

۶-۱-۱۱- **اختراع:** محصول یا فرایندی است که راه نوینی را جهت انجام کاری و یا راه حل فنی جدیدی را برای حل مشکلی ارائه می‌نماید. اختراعی قابل ثبت است که جدید، حاوی گام ابتکاری و به طور عملی قابل استفاده بوده و از موارد غیر قابل ثبت مندرج در قانون (نظیر تئوری‌ها، روش‌های ریاضی، روش‌های معالجه انسان یا حیوان، روش‌های انجام تجارب و کشف مواد طبیعی) نباشد.

۶-۱-۱۲- **گواهینامه اختراع:** عبارت است از سندی متضمن گواهی حق انحصاری که در قبال افشای جزئیات فنی یک اختراع برای عموم، برای یک دوره زمانی محدود (معمولاً ۲۰ ساله) به مالک اختراع اعطا می‌شود و البته در کشور و یا کشورهایی معتبر است که این اختراع در آن‌ها به ثبت رسیده باشد.

۶-۱-۱۳- **نوآوری:** عبارت است از به کارگیری موفق ایده‌های نو که به صورت محصول و یا خدمات جدید یا بهبود یافته، به طور عملی مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.

آئین نامه مالکیت فکری (معنوی) دانشگاه آزاد اسلامی

ماده (۲) اهداف:

- ۱-۲- فراهم سازی زمینه های توسعه علم و فناوری از طریق ایجاد محیطی مناسب برای شکوفایی خلاقیت ها و اشاعه و به کارگیری دستاوردهای جدید پژوهش و فناوری در کشور.
- ۲-۲- نهادینه سازی حقوق مالکیت فکری در دانشگاه و تقویت انگیزه مادی و معنوی اعضای هیات علمی، دانشجویان و... برای فعالیت هر چه بیشتر در عرصه پژوهش و فناوری به جهت افزایش امکان تجاری سازی دستاوردها در راستای اهداف و سیاست های کلی دانشگاه و توسعه اقتصاد دانش بنیان در کشور.
- ۳-۲- ارائه چهارچوبی شفاف و تبیین حقوق و تعهدات دانشگاه، پدیدآورنده و حامیان در ارتباط با دارایی های فکری و کاهش ابهامات و اختلافات در زمینه حقوق مالکیت فکری.
- ۴-۲- آگاه سازی استفاده کنندگان از اعتبارات، تسهیلات و امکانات دانشگاه نسبت به حقوق مالکیت فکری و به ویژه نحوه پوشش دادن هزینه ها و تقسیم منافع مادی و معنوی حاصل از آن.

ماده (۳) اصول کلی:

- ۱-۳- این آئین نامه بر تمام افراد شاغل در دانشگاه (اعم از اعضای هیات علمی، دانشجویان و...) و به طور کلی هر فردی که از تسهیلات، اعتبارات و امکانات دانشگاه در راستای انجام یک فعالیت تحقیقاتی طی زمانی که با دانشگاه همکاری دارد، استفاده نماید، حاکم است. لازم است تمامی افراد یاد شده در بدو استخدام و یا در چهارچوب قراردادهای پروژه های تحقیقاتی، تعهدنامه ای مبنی بر قبول و رعایت مفاد این آئین نامه و ضوابط را امضاء نمایند.
- تبصره: اجرای این بند صرفاً در چهارچوب مقررات این آئین نامه انجام می گیرد و از شمول آئین نامه معاملات دانشگاه مستثنی است.
- ۲-۳- مراکز رشد و پارک های علم و فناوری در ارتباط با افراد، واحدهای فناور و یا مراکزی که در آنها مستقر می باشند نقش حامی را داشته و می توانند طی قراردادی از درآمدهای حاصل از دارایی های فکری ایجاد شده توسط آنها برخوردار گردند.
- ۳-۳- در نتایج مادی هرگونه دارایی فکری که بر اثر فعالیت فردی یا گروهی با استفاده از امکانات، تجهیزات و اعتبارات دانشگاه ایجاد شود، دانشگاه دارای حق می باشد.
- تبصره: چنانچه پدیدآورنده ادعا نماید که دارایی فکری، بدون استفاده موثر از منابع و امکانات دانشگاه حاصل شده است، در صورت بررسی مدارک و پذیرش ادعای مذکور در کمیته مالکیت فکری، دانشگاه به صورت مکتوب اعلام می نماید که ادعایی را مبنی بر مالکیت آن دارایی فکری ندارد.
- ۴-۳- میزان سهم دانشگاه، پدیدآورنده و حامی و نیز امکان استفاده رایگان و نامحدود آنها از دارایی فکری حاصله، در قرارداد همکاری بسته شده، تعیین می شود.
- تبصره: در کارهای گروهی، درصد سهم کلیه افرادی که در ایجاد یک دارایی فکری مشارکت داشته اند قبل از ارائه درخواست تقاضای ثبت، به صورت مکتوب مشخص می شود. در مواردی که درصد سهم هریک از افراد مزبور مشخص نشده باشد، منافع حاصله به صورت مساوی بین آنها تقسیم خواهد شد.
- ۵-۳- وضعیت نهایی مالکیت تجهیزات خریداری شده و یا ایجاد شده در طی هر پروژه، در قرارداد مربوط به آن پروژه مشخص می شود.

آئین نامه مالکیت فکری (معنوی) دانشگاه آزاد اسلامی

۳-۶- اگر دانشگاه بر اساس قراردادی تمام یا بخشی از حقوق مالکیت فکری حاصله را به دیگری اعطا نماید، حقوق پدیدآورنده دارایی فکری مربوط و حامی نیز در قرارداد یاد شده لحاظ خواهد شد.

۳-۷- دانشگاه، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری را بدون دلیل موجه به تاخیر نخواهد انداخت.

۳-۸- دانشگاه تمام تلاش خود را برای انتشار رایگان آثار مکتوب حاصل از فعالیت‌های پرسنل خود به کار می‌گیرد. بدیهی است حقوق معنوی آثار منتشر شده و نیز تشویق مادی برای پدیدآورنده محفوظ می‌باشد.

۳-۹- هرگونه قرارداد و موافقت‌نامه در جهت کسب مجوز و یا بهره‌برداری تجاری از دارایی فکری، با نظارت معاونت پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی صورت می‌پذیرد و اطلاعات مربوط به آن در واحد دانشگاهی ثبت و نگهداری می‌شود.

۳-۱۰- افرادی که فعالیت آن‌ها با استفاده از امکانات، تجهیزات و بودجه دانشگاه، منجر به نوعی از دارایی فکری شود موظفند در اسرع وقت و قبل از هرگونه افشای اطلاعات مربوط برای سایرین و یا اقدام به ثبت و نشر آن‌ها، معاونت پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی را در جریان قرار داده و اطلاعات مربوط را برای آن واحد افشا نموده و هماهنگی‌های لازم را به عمل آورند. رعایت این امر در قراردادهای همکاری و یا قراردادهای مربوط به واگذاری امتیاز بهره‌برداری از دارایی فکری مورد تاکید قرار می‌گیرد.

۳-۱۱- افشای اطلاعات مربوط به اختراعات و نوآوری‌ها برای دانشگاه، باید به صورت شرحی مکتوب، دقیق، کامل و جامع باشد به طوری که بر اساس اطلاعات ارائه شده، دستیابی به نتایج حاصله قابل تکرار باشد. این افشاء باید حاوی مواردی نظیر عنوان، نام پدیدآورنده، توضیح، نام و مشخصات حامی خارج از دانشگاه، تاریخ پایان مرحله پژوهش و طراحی و تاریخ به کارگیری نیز باشد.

۳-۱۲- افشای اطلاعات و انتشار دستاوردهای فعالیت‌های پژوهشی که قابلیت ثبت به عنوان اختراع را دارند باید بعد از اقدام جهت ثبت اختراع در مراجع قانونی توسط دانشگاه یا اعلام کتبی معاونت پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی مبنی بر عدم تمایل به ثبت اختراع صورت پذیرد.

۳-۱۳- هرگونه اطلاع‌رسانی، افشای اطلاعات و انتشار دستاوردها (اعم از مکتوب، شفاهی و الکترونیکی) یا به هر نحو ممکن که در حال یا آینده امکان پذیر باشد، توسط پدیدآورنده یا پدیدآورندگان (حقیقی یا حقوقی) امکان‌پذیر نیست و تنها این امر توسط واحد دانشگاهی و با تایید و صلاح‌دید کمیته مالکیت فکری و تصویب شورای مرکزی مالکیت فکری، حسب مورد امکان‌پذیر است.

۳-۱۴- استفاده از نام و آرم دانشگاه به هنگام افشای اطلاعات برای عموم و یا بهره‌برداری از نتایج تحقیقاتی حاصله، منوط به کسب اجازه از معاونت پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی خواهد بود.

۳-۱۵- چنانچه دانشگاه و یا پدیدآورنده دارایی فکری نتواند و یا تمایلی برای مشارکت در ثبت، کسب مجوزهای لازم و یا بهره‌برداری از دارایی فکری را نداشته باشد می‌تواند حقوق خود را طی موافقت‌نامه‌ای به طرف مقابل واگذار نماید که جزئیات آن در مذاکرات بین دانشگاه و پدیدآورنده تعیین خواهد شد.

تبصره ۱) چنانچه دانشگاه ظرف یک سال پس از دریافت گزارش اختراع در معاونت پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی، اقدامی در جهت ثبت قانونی آن به عمل نیاورد. مخترع می‌تواند برای ثبت اختراع به نام خود اقدام نماید. باید توجه داشت که در این تبصره، شروع فرایندهای بررسی در کمیته مالکیت فکری مد نظر می‌باشد و نه اتمام مراحل ثبت و اعطای گواهی در سقف زمانی تعیین شده.

تبصره ۲) چنانچه دانشگاه به هر دلیلی، حقوق مربوط به اختراع را به مخترع واگذار نماید، همچنان مجاز خواهد بود تا از اختراع برای مقاصد تحقیقاتی و آموزشی به صورت غیر انحصاری، غیر قابل انتقال، غیر قابل ابطال، و بدون نیاز به پرداخت حق امتیاز استفاده نماید.

۳-۱۶- کلیه قراردادهای، باید انطباق کامل با ضوابط و مقررات آورده شده در این آئین‌نامه تنظیم و بسته شود.

آئین نامه مالکیت فکری (معنوی) دانشگاه آزاد اسلامی

۳-۱۷- این آئین نامه با قوانین ملی و قانون مالکیت فکری جهانی سازگار بوده و در صورت تغییر آن‌ها، مورد بازنگری قرار خواهد گرفت.

۳-۱۸- واگذاری امتیاز بهره‌برداری از دارایی فکری به سایر کشورها، با در نظر گرفتن مصالح ملی، منافع و مصالح دانشگاه و همچنین توجه به قوانین و مقررات آن‌ها صورت خواهد گرفت.

ماده ۴) ساختار اجرایی:

سیاستگذاری و برنامه‌ریزی کلان در مورد حقوق مالکیت فکری در دانشگاه آزاد اسلامی توسط شورای به نام شورای مرکزی مالکیت فکری انجام می‌پذیرد که محل استقرار آن معاونت پژوهش و فناوری سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی می‌باشد. همچنین به منظور اجرایی نمودن سیاستهای و برنامه‌های این شورا کمیته مالکیت فکری " در واحدهای دانشگاهی بزرگ، بسیار بزرگ و جامع زیر نظر معاونت پژوهش و فناوری واحد تشکیل می‌شود.

۴-۱- وظایف شورای مرکزی مالکیت فکری:

- سیاستگذاری و برنامه‌ریزی کلان درباره مالکیت فکری در دانشگاه آزاد اسلامی.
- اعلام نظر درباره ارتباط دانشگاه آزاد اسلامی با سازمان‌ها، نهادها و دانشگاه‌ها در سطح داخل و خارج از کشور، در حوزه مالکیت فکری و موارد مربوط به آن از قبیل اطلاع‌رسانی، افشای اطلاعات و انتشار دستاوردها (بند ۳-۱۳ آئین‌نامه)
- نظارت بر عملکرد کمیته‌های مالکیت فکری.

۴-۲- ترکیب شورای مرکزی مالکیت فکری:

- رئیس دانشگاه آزاد اسلامی یا نماینده تام‌الاختیار ایشان (رئیس شورا)
- معاون پژوهش و فناوری دانشگاه (نایب رئیس شورا)
- مدیرکل توسعه فناوری و ارتباط با صنعت (دبیر شورا)
- مدیرکل گسترش علم و علم سنجی
- مدیرکل امور بین الملل دانشگاه
- معاون اداری و مالی دانشگاه یا نماینده تام‌الاختیار آن (در سطح مدیرکل)
- معاون دانشجویی و فرهنگی دانشگاه یا نماینده تام‌الاختیار آن (در سطح مدیرکل)
- معاون برنامه‌ریزی و امور اقتصادی دانش‌بنیان دانشگاه یا نماینده تام‌الاختیار آن (در سطح مدیرکل)
- مدیرکل دفتر حقوقی دانشگاه یا نماینده تام‌الاختیار آن
- مشاور رئیس دانشگاه آزاد اسلامی و دبیر شورای اقتصاد و سرمایه گذاری دانش بنیان
- یک نماینده از سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران
- مدیرکل اداره مالکیت صنعتی (قوه قضائیه)
- یک تا سه تن از رؤسایان واحدهای دانشگاهی به انتخاب رئیس شورا

آئین نامه مالکیت فکری (معنوی) دانشگاه آزاد اسلامی

۴-۳- وظایف کمیته مالکیت فکری:

- برنامه ریزی برای اجرایی نمودن سیاستهای کلان دانشگاه در حوزه مالکیت فکری با هماهنگی معاونت پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی.
- تصمیم گیری در مورد حفاظت از دارایی فکری دانشگاه (در قالب ثبت قانونی و یا اسرار تجاری) و یا انتشار رایگان دستاوردها برای عموم.
- ارزش گذاری دارایی فکری.
- تعیین درصد سهم هریک از ذی نفعان (پدیدآورنده، واحد تحقیقاتی، دانشگاه و حامی) از حقوق مادی حاصل از دارایی فکری و تصمیم گیری در رابطه با موارد مربوط به اطلاع رسانی، افشای اطلاعات و انتشار دستاوردها (بند ۳-۱۳ آئین نامه)
- رسیدگی به اختلافات احتمالی در زمینه موارد مربوط به حقوق مالکیت فکری.

۴-۴- ترکیب اعضای کمیته مالکیت فکری:

- معاون پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی به عنوان رئیس کمیته.
- مدیر/مدیرکل مرکز توسعه فناوری و ارتباط با صنعت واحد دانشگاهی به عنوان دبیر کمیته.
- معاون اداری مالی در واحد دانشگاهی یا نماینده تام الاختیار آن به عنوان عضو.
- معاون یا مدیر دانشجویی و فرهنگی واحد دانشگاهی یا نماینده تام الاختیار آن به عنوان عضو.
- مدیر/مدیرکل دفتر حقوقی واحد دانشگاهی یا نماینده تام الاختیار آن به عنوان عضو.
- دو نفر از اعضای هیات علمی واحد دانشگاهی از رشته های مختلف علمی به انتخاب رئیس کمیته به عنوان عضو و با شرایط:
۱- آگاه به حقوق مالکیت فکری ۲- دارای سوابق مفید علمی و پژوهشی ۳- دارای حداقل مرتبه علمی استادیاری
- دو نفر عضو هیات علمی صاحب نظر در حوزه تخصصی موضوع هر جلسه، بدون حق رای، با پیشنهاد دبیر و تایید رئیس کمیته به عنوان ذیفن.

۴-۴-۱- تعداد جلسات و اعتبار مصوبات کمیته:

جلسات کمیته بنا به ضرورت و با تشخیص دبیر و تایید رئیس کمیته تشکیل و مصوبات آن با حضور رئیس یا دبیر کمیته و حداقل ۴ نفر از اعضای کمیته رسمیت می یابد. (حداقل اعضای حاضر در هر جلسه باید ۵ نفر باشد)

تبصره: کلیه امور مربوط به حقوق مالکیت فکری در مراکز دانشگاهی و واحدهای با درجه کوچک و متوسط، در واحد دانشگاهی مرکز استان بررسی و انجام می شود. بنابراین مراکز دانشگاهی و واحدهای کوچک و متوسط هر استان باید موارد مربوط به حقوق مالکیت فکری را به همراه مستندات مربوط با امضای رئیس واحد یا مرکز دانشگاهی برای طرح در کمیته مالکیت فکری به واحد دانشگاهی مستقر در مرکز استان ارسال کنند. بدیهی است مراکز دانشگاهی و واحدهای کوچک و متوسط هر استان، در این زمینه تابع تصمیمات کمیته مالکیت فکری واحد دانشگاهی مرکز استان می باشند.

۴-۴-۲- واحد مسئول مدیریت و ارائه خدمات در زمینه مالکیت فکری معاونت پژوهش و فناوری در هر واحد دانشگاهی می باشد که زیر نظر مستقیم رئیس واحد دانشگاهی فعالیت می کند.

آئین نامه مالکیت فکری (معنوی) دانشگاه آزاد اسلامی

۴-۳- حوزه فعالیت‌های معاونت پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی در زمینه مالکیت فکری:

- ۱- پیگیری تصمیم‌های کمیته مالکیت فکری و ارائه پیشنهادات اجرایی به آن.
- ۲- نظارت و کنترل بر انتشار دستاوردهای حاصله.
- ۳- ارائه مشاوره در زمینه امور مربوط به دارایی‌های فکری.
- ۴- انجام اقدامات مناسب جهت حفظ دارایی‌های فکری دانشگاه.
- ۵- بررسی دستاوردهای تحقیقاتی دانشگاه از لحاظ قابلیت ثبت در قالب یکی از مصادیق دارایی فکری.
- ۶- ارزیابی قابلیت تجاری سازی دارایی‌های فکری.
- ۷- مذاکره و مدیریت قراردادهای مربوط به دارایی‌های فکری.
- ۸- انجام امور مربوط به پرداخت هزینه‌های لازم جهت ثبت و نگهداری دارایی‌های فکری و یا دریافت و تقسیم درآمدهای ناشی از دارایی‌های فکری.
- ۹- اظهار نظر و ارائه مشاوره در خصوص فعالیت‌های تحقیقاتی جدید پیش از شروع آن‌ها.
- ۱۰- ارائه خدمات جستجوی اطلاعات اختراعات ثبت شده و نیز همکاری با متخصصان و یا وکلای مربوط جهت ثبت دارایی فکری.
- ۱۱- ارائه پیشنهادات لازم به کمیته مالکیت فکری در خصوص ثبت دارایی‌های فکری در سایر کشورها و پیگیری امور اجرایی مربوط زیر نظر و با تایید شورای مرکزی مالکیت فکری.
- ۱۲- پیگیری حقوقی موارد مربوط به حقوق مالکیت فکری دانشگاه در مراجع ملی و بین المللی از طریق وکلای متخصص داخلی و یا بین المللی زیر نظر و با هماهنگی شورای مرکزی مالکیت فکری.
- ۱۳- پیشنهاد ارائه راهکارهایی جهت تشویق و حمایت از پدیدآورندگان دارایی‌های فکری به کمیته مالکیت فکری.
- ۱۴- اطلاع‌رسانی، آموزش و فرهنگ‌سازی در ارتباط با حقوق مالکیت فکری.
- ۱۵- ارتباط و همکاری با نهادها و سازمان‌های داخلی و خارجی در راستای انجام وظایف محوله، زیر نظر و با تایید شورای مرکزی مالکیت فکری.
- ۱۶- با توجه به این‌که ارائه خدمات در زمینه مالکیت فکری یک حوزه کاملاً تخصصی است. از این رو تخصص مربوط باید به تدریج در معاونت پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی ایجاد گردد و ارائه خدمات در این حوزه (از جمله تهیه متن ثبت اختراع و ارائه مشاوره) باید به صورت کاملاً تخصصی انجام پذیرد.

ماده (۵) ثبت و بهره‌برداری از دارایی‌های فکری:

دستاوردهای پژوهشی و فناوری که زمینه بهره‌برداری تجاری، کسب مجوز و پروانه تولید و یا ثبت حقوقی آن‌ها وجود دارد، به صورت کتبی به معاونت پژوهش و فناوری واحد دانشگاهی گزارش می‌شود تا ارزیابی اولیه (از جهت ضرورت و قابلیت ثبت، امکان و نحوه تجاری سازی و بهره‌برداری و نیز ارزش‌گذاری دارایی فکری) انجام شود. شایان یادآوری است این روند در مراکز دانشگاهی و واحدهای با درجه کوچک و متوسط مشمول تبصره (۱) بند (۴-۳-۱) می‌باشد.

ماده (۶) مالکیت اسمی دارایی فکری و درصد مالکیت آن:

در آثار حاصل از فعالیت فکری (از جمله گواهی‌نامه اختراع)، باید نام دانشگاه آزاد اسلامی به عنوان مالک اسمی دارایی فکری و همچنین نام پدیدآورندگان ذکر گردد، مگر اینکه طبق یک توافق‌نامه مکتوب، این حق بین پدیدآورنده دارایی فکری و دانشگاه به نحو دیگری تعیین شده باشد. در مورد حامی نیز طبق قرارداد عمل خواهد شد. (با درج نام دانشگاه به عنوان مالک اسمی دارایی فکری،

آئین نامه مالکیت فکری (معنوی) دانشگاه آزاد اسلامی

علاوه بر بهره‌مندی پدیدآورنده دارایی فکری از منافع مادی حاصله (طبق مفاد این آئین‌نامه)، آزادی عمل دانشگاه نیز در اعطا یا عدم اعطای امتیاز دارایی فکری و نیز بهره‌مندی اقتصادی از آن به مراتب افزایش خواهد یافت.

۱-۶- درصد مالکیت بر اساس نوع مالکیت فکری (بند ۱-۶-۱)

ردیف	نوع دارایی فکری	درصد مالکیت		
		دانشگاه	پدیدآورنده / گان	حامی
۱	بند ۱-۱-۶-۱	۶۰	۴۰	*(۱)
۲	بند ۲-۱-۶-۱	۱۵	۸۵	-
۳	بند ۳-۱-۶-۱	۳۰	۷۰	*(۲)
۴	بند ۴-۱-۶-۱	۵۰	استاد یا	-
			استادان	
			دانشجو	
	اختراع حاصل نشود	۵۰	۳۵	
۵	بند ۵-۱-۶-۱	۵۰	۵۰	*(۳)
			اختراع حاصل شود (تبصره ۴)	
۶	بند ۶-۱-۶-۱	کمیته مالکیت فکری با توجه به نقش دانشگاه، پدیدآورنده و حامی در ایجاد دارایی فکری، در مورد سهم آنها تصمیم‌گیری خواهد نمود		

(۱)* در صورتی که یک حامی بخشی از منابع مورد نیاز جهت توسعه مالکیت فکری را تامین نماید، به نسبت درصد تامین منابع از سهم دانشگاه به مالکیت حامی در خواهد آمد.

(۲)* در صورتی که در قرارداد با کارفرمای قرارداد ارتباط با صنعت، قسمتی از مالکیت دارایی فکری ایجاد شده متعلق به کارفرما باشد، سهم پدیدآورنده و دانشگاه از سهم باقی‌مانده به نسبت تعیین شده تعلق می‌گیرد.

(۳)* سهم حامی در صورت وجود مطابق با قرارداد و یا توافق‌نامه منعقد شده به او تعلق می‌گیرد و سهم دانشگاه و پدیدآورنده روی باقی‌مانده سهم محاسبه می‌گردد.

تبصره ۱) در صورتی که درآمد حاصله، از میزان معینی بالاتر باشد درصد سهم پدیدآورندگان کاهش می‌یابد. سقف درآمد و درصد مربوط به آن توسط کمیته مالکیت فکری تعیین خواهد شد.

تبصره ۲) چنانچه مخترع به واحد دیگری منتقل شود و یا همکاری وی با دانشگاه به هر دلیل خاتمه یابد، سهم متعلق به وی همچنان پرداخت می‌شود، مگر این‌که به نحو دیگری در قرارداد همکاری مشخص شده باشد.

تبصره ۳) برای تشویق دانشجویان پدیدآورنده دارایی فکری که از مزایای تحصیل رایگان استفاده نمی‌کنند، با توجه به شهریه پرداختی، سهم بیشتری از درآمدهای حاصله منظور می‌شود.

آئین نامه مالکیت فکری (معنوی) دانشگاه آزاد اسلامی

تبصره ۴) در صورتی که در جریان انجام پایان نامه ها یا رساله های دانشجویی مربوط به مقاطع تحصیلی دانشگاهی اختراعی حاصل شود پس از کسر هزینه های انجام شده (مانند هزینه های مربوط به ثبت و نگهداری اختراع، کسب مجوزها، بازاریابی، و تجاری سازی) درصد مالکیت پدیدآورندگان و دانشگاه طبق جدول درصد مالکیت فکری (۶-۱) می باشد.

تبصره ۵) در بعضی موارد به ویژه آثار هنری و نرم افزارها، به طور کلی سهم پدیدآورنده از درآمدها بیشتر از سهمی است که در ارتباط با اختراعات و نوآوری ها در نظر گرفته می شود. در این گونه موارد با توجه به سیاست های کلان شورای مرکزی مالکیت فکری و با توجه به نقش دانشگاه و پدیدآورنده در ایجاد دارایی فکری، کمیته مالکیت فکری در مورد سهم آن ها تصمیم گیری خواهد نمود.

ماده (۷) حل و فصل اختلافات:

شورای مرکزی مالکیت فکری سازوکار حل و فصل اختلافاتی را که ممکن است بین دانشگاه، پدیدآورنده و یا حامی پیش آید فراهم می آورد و کمیته مالکیت فکری باید نسبت به حل و فصل اختلافات در چارچوب سازوکارهای تعیین شده و ضوابط و مقررات جاری دانشگاه اقدام کنند.

ماده ۸) این آئین نامه در ۸ ماده و ۴۰ بند در سیزدهمین جلسه کمیسیون دائمی هیأت امنای مرکزی دانشگاه به تصویب رسید و اجرای آن از تاریخ ابلاغ لازم است.